

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

NR. 10

"Keleivis" telefonas AN 8-3071

SO. BOSTON, MASS., 1974 METŲ KOVO - MARCH 5
Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atakiro numerio kaina 20 centų

70-TIEJI METAI

Ir Juozas Mikuckis buvo senas komunistų „žvalgas“

Jis buvo NKVD užverbuotas jau 1940 metais ir uoliaiėjo šnipo pareigas Vokietijoje ir vėliau ligi galo.

Ilgus dešimtmečius spaudydami vienas kitą ordinuotą krūtinę patriotiniais žodžiais, liežuvių plakdami muilo putas ir jomis didindami savo nuopelnus ir iškikimybę laisvės kovai, kar-tais turime progos geriausia atvejų ir nusišypsoti...

Štai, dar palyginus neseniai mums tokią progą sudarė daugelio simpatingas bičiulis Vytautas Aleika. O dabar galime atsisiekti ne mažiau įdomią pinkertoninę istoriją apie išgarsėjusį karininką, buvusį Kauno komendantą, žydų gaudintoją ir poetą Juozą Mikuckį.

Mes dar prisimename, kaip jis čia gyveno, kaip 1968 m. grįžo į Lietuvą, kaip parašė čionykštėje ir Lietuvos komunistinėje spaudoje keletą "buržuazinius nacionalistus" prakeikiamųjų rašinių, bet visa tai labai nestebina, nes senatvėje žmogui visai pasiegti ir nušėkėti pasitaiko. Daug įdomiau dabar, kai "Gimtas kraštas" š. m. vasario 7 ir 14 dienų numeriuose perspaudino dalį 1970 m. jau mirusio Juozo Mikuckio atsiminimų, kuriuos parengė išleisti "Minties" leidykla.

Jo atsiminimai pavadinti "Šioje ir anoje pusėje". Na, ir pasirodo, kad J. Mikuckis jau gana seniai veikė komunistų partijos ir NKVD naudai ir šioje ir anoje pusėje...

1940 m. jis, kaip ir daugelis kitų įžymesnių lietuvių sovietų saugumo buvo suimtas ir pasodintas Kauno kalėjime. Bet iš ten jis buvo tuoj pakviestas į anuometinio saugumo viršininko A. Guzevičiaus - Gudaičio kabinetą. Sutiktas labai mandagiai, nes buvęs niekuo nekaltingas. Tik J. Mikuckiui buvę neaišku, kodėl dar jo nepaleidžia:

"Tai kodėl aš čia? Juk aštuonioliktaisiais buvau revoliucijos pusėje, o ir vėliau, Kaune, nebuvau koks grauzikas. Tikriausiai, gerai žinote ir mano pagalbą pogrindžiui prieš žlungant Smetonai?"

Guzevičius aišku, viską žinojo, tad juodu draugiškai pasišnekėjo apie tarptautinę ir kitokią politiką, ir Guzevičius atsargiai užsiminė net apie galimą vokiečių ir sovietų karą. Čia Mikuckis išliko narsumo priepuolis, jis pašokęs sumušė kulnais ir sušuko:

"Karininkas Mikuckis nie-

kada nebijojo! Aš visada buvau ir būsiu už skriaudžiamuosius ir jų reikalus!"

Bet saugumo viršininkui Guzevičiui nereikėjo "narsumo karininko", o tik tai ty-laus "špiono"... Tas žodis J. Mikuckiui truputį nepatiko, tai buvo pasirinktas kiek švelnesnis tos sąvokos niuansas — "žvalgas".

Na, ir Mikuckis tvirtai at-sakė: "Taip!"

Po to jis dar grįžo į kalėjimo kambarį pasiklausti, ką kiti kaliniai tarpe savęs šneka. Paskui dar kartą buvo pakviestas į Guzevičiaus kabinetą, dar kartą ir dar tvirtai atsakė "Taip!", nes Lietuvos nepriklausomybės paties žodžiais, — "buvo tik iškalbėlė".

Vėliau sovietų saugumas Mikuckį "išemigravo" į Vokietiją ir ten liepė laukti, kol ateis jo valanda.

Ten "žvalgas" Mikuckis ir laukė, netgi nekantraudamas, kad tik greičiau toji "aktyvios tarnybos" valanda ateitų. Bet ji atėjo tik tai-karui pasibaigus, kai pradėjo kurtis nuo komunistų pasitraukusių DP stovyklų ir sukruto politinė ir kitokia veikla. Dabar jam buvo duotas ilgai lauktasis slap-tas ženklas...

Neturime čia laikraštyje tiek vietos pakartoti visiemis jo veiklos atsiminimams, bet, manome, gal užteks ir šių jo paties žodžių:

"Liaudininku partijos žmo-nės laiko visiškai savu. Niekuo neslepia, klerikalai įgi-mano, kad jiems simpatizuoju. Pastoviai bendradarbiauju Augsburgėje leidžiamame laikraštyje "Ziburiuo-se". Nemaža padeda Niujorke leidžiamam buvusio tautininkui, o dabar biesai žino kokio, laikraščio "Vienybės" korespondento bilietas. Ir dar — gausios visuomeninės pareigos įvairiose "dievo pakštelė" institucijose. Šis darbas itin svarbus — buvo galimybių gauti antitarbiniu organizacijų blankų, antspaudų pavyzdžių...

"...pašėlusiai pravertė ma-no prieškarinę padėtis Kau-ne, plačiašakiai ryšiai. poe-tai laurai, mėnesiai, praleisti kalėjime, net ir šioks toks sugebėjimas sudominti kom-paniją ir vesti gyvą pokalbį".

Štai jums ir paties Juozo Mikuckio nusipieštas portre-tas, į kurį galite pasižiūrėti.

Vasario šešioliktosios minėjimo JAV senato darbai su minėjimo globėju senatorium Charles H. Percy. Iš kairės į dešinę: Lietuvos pasiuntinybės atstovas dr. S. Bažkis, Altos atstovas Washing-tone dr. Jonas Genys, Altos valdybos narys Eugene Smilgys, Altos informacijos direktorius kun. dr. Juozas Prunskis, Moterų Federacijos Vašingtone narė Barbara Darlyns, senatorius Charles H. Percy, p. Genienė, Altos pirmininkas dr. Kazys Bobelis. Minėjimas įvyko 1974 m. vasario 7 d. senatorius Percy pasakė labai gražią kalbą, kurioje išskė lietuvių įnašą į Amerikos gyvenimą.

Anglijoje pasitraukė Teisiamį Nixono premjeras Heath padėjėjai

Konservatorių vyriausybė, nebegalėdama susikalbėti su streikuojančiais angliakasiais, paskelbė rinkimus tikėdamasi gauti pritarimą savo politikai. Bet apsiriko. Rinkimai pasibaigė be a'sa-kymo. Jų rezultatai tokie: darbiečiai gavo 301 atstovą, konservatoriai 296, liberalai 14 ir įvairios kitos grupės — 24. Viso labo atstovų yra 635. Taigi nė viena partija nesudaro daugumos.

Iki šiol vyriausybę sudar-yti bandė dabartinis prem-jeras Heath, organizuodamas konservatorių ir libera-lų koaliciją, bet tas sumany-mas nepavyko. Ir Heath at-sistatydino. Dabar karalie-nė pavadė vyriausybę ban-dyti sudaryti darbiečių va-dui Wilsonui.

Peronas nesuvaldo peronistų

Argentinoje peronistai y-ra pasidalinę į kairiuosius ir dešiniuosius. Pastaruoju lai-ku tarp šių dviejų sąrnu ki-ko net ginkluotų susirėmimų.

Štai antrame pagal didu-mą mieste Cordoba guber-natoriumi buvo išrinktas kairysis peronistas Cano. Bet dešinieji peronistai prieš jį sukilo ir išrinktąjį guber-natorių su jo šalininkais su-kišo į kalėjimą. Dabar cen-tro valdžia laikinai guberna-toriumi paskyrė dešinijį pe-ronistą Agodiną.

Savo atsiminimuose jis pa-kalbės dar daug daugiau. Deja, nepasakytume, kad, išleisdami tokius atsimini-mus, Lietuvos saugumiečiai būtų Mikuckiui pakanka-mai gerai už patarnavimus atsilypinę. Vis dėlto jų he-rojaus asmenybė, net ir ko-munisto akimis žiūrint, ap-sireiškia visai "susipaskudi-nusi"...

Chicagoje mirė J. Vaičiūnienė

Vasario 28 d. mirė Juzė Augustaitytė - Vaičiūnienė, gimusi 1895 m. liepos 28 d. Vilkauskio valsčiuje.

Velionė nepriklausomoje Lietuvoje visą laiką mokyto-javo, ilgiausiai Marijampolės gimnazijoje. Tą darbą tęsė ir karo metu pasitrau-kusi į Vokietiją. Ji daug veikė skautuose, kurį laiką buvo net vyriausioji skauti-ninkė.

J. Vaičiūnienė yra išleidu-si kelis eilėraščių rinkinius, be to, daug rašiusi įvairiais klausimais ir periodinėje spaudoje.

Sudrebėjo karalių karaliaus sostas

Etiopijos imperatorius Haile Selassie, kuris dabar yra jau 81 m. amžiaus, pat-s save vadina ar liepia vadin-ti karaliu karaliumi, Dievo širinktuoju ir net Judėjos liūtu, nos yra visai mažo ū-gio ir silpno sudėjimo. Jisai karaliauja nuo 1928 m. ir šį šiol su karių pagalba tvirtai laikė valdžią savo rankose.

Bet šiomis dienomis ir jo sostas subraskėjo, kai suki-lo kareiviai, reikalaudami padidinti atlyginimą. Impe-ratorius tą jų reikalavimą patenkino, pakeldamas at-lyginimą iki \$56 mėnesiui, ir pakeitė visus ministrus. Tokiu būdu sukilėliai buvo bent laikinai apraminti.

Kisingeris grįžo iš Vid. Rytų, iš mirties taiko paju-dinės Izraelio ir Sirijos de-rybas, bet dar nepasiekęs susitarimo. Kol kas dar ne-laimėjo ir arabų alyvos.

Penki N. Anglijos guber-natoriai gavo Symbionese Liberation Army grasinan-čius laiškus. Tai ta pati or-ganizacija, kuri pagrobė Hearsto dukterį.

Lėktuvo nelaimėje žuvo 345 žmonės

Turkijos D-10 didysis sprausminis lėktuvas suspro-go ir nukrito į mišką, vos pakilęs iš Paryžiaus Orly aerod-romo. Tai didžiausia nelaimė aviacijos istorijoje. Įtaria-ma, kad galėjo būti sabotžas.

Praeitą sekmadienį įvyko pa-į didžiausia nelaimė civi-linės aviacijos istorijoje. Turkijos linijos didysis lėk-tuvas D-10, kuriuo skrido 334 keleiviai ir 11 įgulos na-rių, taigi iš viso 345 žmonės, vos pakilęs iš Orly aerodro-mo Paryžiuje kelionei į Lon-doną, staiga sprogo ir nukri-to. Visi juo skridę žmonės žuvo.

Lėktuvas sprogo virš pušų, miškelio, kurio medžių vir-šūnėse liko pakibę ir sumai-gyti žmonių lavonai, ir įvai-riausios lėktuvo liekanos. Šeši lavonai buvo rasti nu-kritę žemėn net 9 mylios nuo sprogimo vietos.

Kol kas dar ne visi lavo-nai buvo atpažinti, nes kai kurie sudraskyti gabalais, ir neįmanoma jų sudėlioti.

Šiuo lėktuvu skrido daug anglų, kurie grįžo iš Istam-bulo, ir dar apie 40 japonų.

Estijoje demonstravo prieš sovietus

UPI žinių agentūros pranešimu iš Maskvos, praeitą šeštadienį Estijos sostinės Tallino gatvėse demonstravo apie 40 asmenų, nešiodami plakatus su užrašais "Šalin sovietų priespauda!"

Sakoma, jog tai buvusi pirma vieša antisovietinė demonstracija Estijoje.

Šioje demonstracijoje da-lyvavę estai ir norintieji re-patrijuoti į Vakarų Vokietiją vokiečiai.

Siaučia valdžių krizė

Paskutiniu metu laiku dau-gelyje valstybių susilaukta politinės krizės, nes nepa-vyksta sudaryti pastovios ir veiksmingos vyriausybės.

Britanijoje nėra pastovios vyriausybės, nes po vasario 28 d. rinkimų nė viena di-džiųjų partijų negavo dau-gumos.

Vokietijoje socialistai val-do su liberalais, bet praeitą sekmadienį socialistai Ham-burge prarado ilgai turėtą daugumą.

Prancūzijoje kabineto per-tvarkymą vadina komedija, nes vyriausybėje nėra jokių naujų veidų.

Italijoje dėl skyrybų su-griuvo socialistų ir katalikų koalicija. Vyriausybės taip pat pašlijusios ir kitur.

Kadangi prieš nelaimę nebuvo gau'a iš piloto jokio pranešimo apie kokį nors gedimą ir lėktuvas sprogo ore, tai manoma, jog ši di-džioji tragedija gali būti ir sabotazo padariny. Gal kas bus į lėktuvą įdėjęs bombą, kuri jį ir išsprogdino. Tokia nuomonė reiškia ir Turgijos susisiekimo ministerija, o taip pat ir kiti ekspertai. Bet tikroji priežastis gal paaiš-kės tik surinkus visas lėktu-vo skeveldras ir jas kruo-čiai ištvers. Gal dar kas paaiškęs išvildenus ir lėktu-vo rekordierį, kurio dalis jau buvo rasta. Nelaimės viešą sauzo tūkstantį policijos ir kareivio, kol bus visos liekanos surinktos.

Tai jau antro tokio tipo lėktuvo nelaimė. Pirmasis D-10 nukrito 1972 m. netoli Miami, Floridoje. Tada žu-vo 101 juo skridęs keleivis.

Anlamai ši karta žuvusiųjų skaičius yra dvigubai di-desnis, neu bet kurioje ki-toje aviacijos nelaimėje, ku-riui naktaraisiais keleriais metais yra buvę gana daug. Čia galime priminti tik tai pačias didžiausias.

1969 m. DC-9 katastrofoje Venecueloje žuvo 155 žmo-nės.

1972 m. sudūžus Convair 990 Canarų salose, žuvo 155.

1972 m. sovietinio Iliuški-no katastrofoje Rytų Berlyne žuvo 156.

1971 m. susprogdus japo-nu aviacijos sprausminiam 727, virš šiaurinės Japonijos prarado gyvybę 162 kelei-viai.

1972 m. netoli Maskvos nukrito sovietų Aeroflot lėk-tuvas su 176 žmonėmis. 1973 m. sudūžo Jordano Boeinh 707 Nigėrijos aerod-rome su 176 keleiviais.

Lėktuvais keliuoniu pavo-jų pastaraisiais laikais didi-na ir oro piratai. Galima džiaugtis, kad įvedus griež-tą keleivių kontrolę, grobi-tų sumažėjo JAV-se, bet už-sieny jie vis dar siautėja. Štai tą patį dieną, kai Pary-žiuje įvyko minėta didžioji nelaimė, Palestinos partiza-nai Beirute pagrobė britų lėktuvą su 102 keleiviais ir atsivarė į Amsterdamą. O-landijoje. Čia išleide kevei-vius, piratai lėktuvą padegė. Šį kartą nusikaltėlius pavy-ko sugaudyti.

